БЪЛГАРИЯ

Общ преглед: Съединените щати и България засилиха сътрудничеството си в борбата с тероризма посредством Двустранната работна група за борба с тероризма, създадена през 2015 г. В допълнение, България е в процес на актуализация на Националната стратегия за противодействие на тероризва и радикализацията (2015-2020 г.). България е член на Глобалната коалиция за борба с ИДИЛ и нееднократно се е отзовавала на молби за съдействие.

България работеше с Департамента за вътрешна сигурност на САЩ за подобряване на биометричните проверки на лица, влизащи и транзитно преминаващи през страната.

Законодателство, правоприлагане и гранична сигурност: България осъществява наказателно преследване за тероризъм по силата на няколко общи разпоредби на Наказателния кодекс, който е изменян и допълван многократно след приемането му през 1968 г. През 2015 г. Народното събрание прие изменения и допълнения към Наказателния кодекс, уреждащи наказателното преследване на лица, включително чуждестранни бойци, които подкрепят и планират извършването на терористични актове в България и чужбина. През 2016 г. Народното събрание прие ново законодателство за борба с тероризма, предвиждащо правен механизъм за междуинституционална реакция на терористични заплахи. Законът дефинира три равнища на терористична заплаха и четири равнища на готовност за реагиране. Той също урежда ролята на въоръжените сили в дейностите за борба с тероризма и определя сътрудничеството между централните и местни органи на държавната власт. Допълнения в закона предоставиха на въоръжените сили правомощия да претърсват лица, частна собственост, да извършват проверки за самоличност, да влизат в жилища в отсъствието на собствениците им, да арестуват и употребяват физическа сила и оръжие при необходимост за целите на предотвратяване или овладяване на последиците от терористичен акт. През 2017 г. България приложи ново законодателство, указващо обществените сгради, в това число училища, трънспортни възли, туристически обекти и съоръжения и молитвени домове да разработят оценки на риска и мерки за превенция и реагиране в случай на терористична атака. Министерският съвет предоставя общи насоки по дейностите за борба с тероризма и прие стратегия и национален план.

Министерството на вътрешните работи (МВР) разполага с оперативни звена за възпиране, разкриване и реагиране на терористични инциденти, включително Специализиран отряд за борба с тероризма, Охранителна полиция и специални полицейски сили, които успешно приключиха многогодишна обучителна мисия със звеното за връзка на Специалните сили на

САЩ. Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) има разузнавателни звена, отговарящи за контратероризма. В нея се помещава и Националният контратерористичен център, замислен като междуведомствен орган при кризисни инциденти. Специализираните правоприлагащи звена са като цяло добре оборудвани и получават адекватно обучение, но фокусът на дейността им е основно в София, докато в останалите регионални центрове има недостиг на ресурси. През 2015 г. Специализираният наказателен съд за организираната престъпност и съответната прокуратура получиха юрисдикция да работят по всички дела за тероризъм в страната. Съдът работи по придобиване на нужния експертен опит за работа по такива дела. Понастоящем съдът гледа делото срещу двама заподозрени в съучастничество в бомбения атентат на Бургаското летище през 2012 г., въпреки процедурните проблеми, довели до множество отлагания на делото, последното от които през ноември 2017 г.

След мигрантската криза от 2014-2015 г. и поредицата от терористични атаки в Европа през последните години, България затегна правилата си за граничен контрол и започна да проверява всички лица, преминаващи през граничните контролно-пропускателни пунктове. В рамките на Европейския съюз (ЕС) България предоставя предварителна информация за пътуващите, отразена на страницата с биографични данни в паспорта, като започна да събира и използва резервационните данни на пътниците при проверката на пътуващите с въздушен транспорт. По силата на двустранни спогодби за полицейско сътрудничество, България предоставя при нужда такава информация и на страни извън ЕС за целите на правоприлагането.

През октомври 2017 г., правителството на България задържа лице с двойно българско и сирийско гражданство и трима негови съучастници по подозрения във връзки с ИДИЛ и за участие в терористични и свързани с тероризъм дейности.

Държавните институции на САЩ продължиха да работят активно с българските си партньори посредством широк спектър от контратерористични програми, насочени към подобряване на капацитета и възможностите на страната. Държавният департамент партнираше с България по изпълнението на ключови програми в областта на граничната и авиационна сигурност и междуведомственото сътрудничество.

Посредством участието си в Програмата за подпомагане на антиретероризма към Държавния департамент, България получи обучение в провеждането на разпити на заподозрени в терористична дейност, управление на критични инциденти и интегриране на контратерористични стратегии на национално равнище. През 2017 г., Федералното бюро за разследване проведе курс за Специализирания отряд за борба с тероризма на България по

разследвания на последиците от инциденти с взривни вещества, както и курс по анализ на големи масиви от данни за ДАНС.

Противодействие на финансирането на тероризма: България е в състава на Комитета на експертите за оценка на мерките за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма към Съвета на Европа, който представлява регионален орган с формат на финансова работна група. Българската Дирекция „Финансово разузнаване“ (ДФР) играе водеща роля в мерките срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма (AML/CFT) по отношение на всички задължени лица и е член на Групата Егмонт. В Българска народна банка също има Дирекция „Специален надзор“, която разследва банките за спазване на изискванията срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма.

През 2016 г. парламентът прие поправки към Закона за мерките срещу финансирането на тероризма, въвеждащи директно приложение на списъците на Организацията на обединените нации (ООН), както и механизми за повишаване ефективността на българските национални списъци на лица, попадащи в обхвата на мерки против финансиране на тероризма. България криминализира финансирането на тероризма в съответствие с международните стандарти. Доколкото липсва публична информация относно замразени или иззети активи, свързани с тероризъм, е трудно да се оцени ефективността на този процес в страната. Тридесет и едно задължени лица, включително банки, агенции за недвижими имоти, финансови фирми и обменни бюра, са задължени редовно да подават до ДФР отчети за всички валутни транзакции на стойност над 17,000 щ.д. В случай на нарушение се налагат наказания (административни санкции) и като цяло правоприлагането е ефективно. България изисква събирането на данни за клиента при парични преводи. Всички неправителствени организации са задължени да подават сигнали за подозрителни транзакции.

За повече информация относно изпирането на пари и финансовите престъпления, виж Доклада за 2018 г. по Международната стратегия за контрол върху наркотиците (INCSR), том II, Изпиране на пари и финансови престъпления: *2018 International Narcotics Control Strategy Report (INCSR), Volume II, Money Laundering and Financial Crimes*.

Противодействие на насилствения екстремизъм: В края на 2015 г., Министерският съвет прие нова държавна стратегия и план за противодействие на радикализацията и тероризма. В края на 2017 г., българското правителство актуализираше тази стратегия с по-голям фокус върху предоставяне на средства и ресурси за превенция на директно контактуващите с такива лица професионалисти – учители и полицейски служители. Стратегията очертава

механизмите за по-добро сътрудничество с гражданското общество, бизнеса, местните общности и религиозните водачи. Тя е насочена и към укрепване на съществуващите мерки на правителството за борба с тероризма посредством включване на всички възможни държавни институции и оптимизиране на междуведомствената координация.

Главният мюфтия е застъпник на толерантността и умереността, който нееднократно е подчертавал, че усилията на държавата за противодействие на насилствения екстремизъм следва да допълват тези на обществото.

Международно и регионално сътрудничество: България членува и активно допринася за контратерористичните инициативи на ООН, ЕС, НАТО, Съвета на Европа, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа и Организацията за черноморско икономическо сътрудничество. През декември България бе съвносител на Резолюция 2396 на Съвета за сигурност на ООН за връщане и преместване на чуждестранни бойци-терористи.